

УДК

ПРАВОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДІВ В ЧАСТИНІ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Олександр Радкевич,

кандидат юридичних наук,

старший науковий співробітник

лабораторії дистанційного професійного навчання

Інституту ПТО НАПН України

КЛЮЧОВІ СЛОВА:
педагогічні працівники
ПТНЗ, авторське
право, правова
компетентність,
цивільне судочинство,
докази, процесуальні
строки, забезпечення
позову, строки
позовної давності.

Реферат

У статті розкриваються питання захисту порушених авторських прав педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів через звернення до суду. Приділено увагу визначенню цивільного судочинства як урегульованого нормами цивільно-процесуального права порядку провадження у цивільних справах.

Визначено нормативну базу, що регулює питання звернення педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів до суду. Розглянуто питання мови цивільного судочинства. Представлено інформацію про суб'єкти цивільного судочинства, які беруть участь в цивільному процесі. Акцентовано увагу на представництві у судах, зокрема розкрито, що представник має повноваження на ведення справи, може вчиняти від імені особи, яку він представляє, усі процесуальні дії, які має право вчиняти ця особа. Обґрунтовано положення щодо позовної заяви, її форми та змісту.

Викладено інформацію стосовно того, що доказами є будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення сторін та інших обставин, які мають значення для вирішення справи.

Зосереджено увагу на процесуальних строках в питанні про відкриття провадження у справі або її відмови. Досліджено зміст судової ухвали на відкриття провадження у справі. Висвітлено зміст заяви забезпечення позову в справах цивільного судочинства.

Акцентовано увагу на судових рішеннях та їх формах. Досліджено, що судові рішення виготовляється на спеціальному бланку, підписується суддею (суддями), який його ухвалив, і скріплюється печаткою суду. Копії судового рішення надаються особам, які брали участь у справі. Рішення суду набирає чинності після закінчення строку подання заяви про його апеляційне оскарження.

Висвітлено, що позови, пов'язані з порушенням авторського права, можуть бути заявлені впродовж трьох років з моменту, коли педагогічні працівники професійно-технічних навчальних закладів дізналися або могли дізнатися про порушення їхніх прав.

Постановка проблеми. Захист особистих інтересів у судовому порядку – найважливіша складова правової компетентності педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ). Йдеться про юстиційний захист порушених їхніх авторських прав.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням цивільного судочинства присвячено чимало праць вітчизняних і зарубіжних науковців.

Серед них: С. Абрамов, О. Баулін, Л. Ванеєва, М. Гурвіч, С. Курильов, І. Решетнікова, М. Треушніков, М. Фокіна, С. Фурса, Т. Цюра, М. Штефан, В. Щеглов, В. Кравчук, О. Угриновська. Однак, нерозкритим залишається актуальне на сьогодні питання щодо правової компетентності педагогічних працівників ПТНЗ у частині цивільного судочинства.

Мета статті. Дослідити та висвітлити можливості педагогічних працівників ПТНЗ щодо захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав в цивільному судочинстві України.

Виклад основного матеріалу. Головним завданням цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб (педагогічних працівників ПТНЗ), прав та інтересів юридичних осіб (ПТНЗ), інтересів держави.

Цивільне судочинство доцільно розуміти як урегульований нормами цивільно-процесуального права порядок провадження в цивільних справах, що визначається системою взаємопов'язаних цивільних процесуальних прав, обов'язків і цивільних процесуальних дій, якими вони реалізуються їхніми суб'єктами – судом і учасниками цивільного процесу. Судочинство здійснюється на засадах рівності перед законом і судом, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань особи, її статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних та інших ознак.

Насамперед, необхідно визначитися з нормативною базою, що регулює питання звернення педагогічних працівників ПТНЗ (фізичних, юридичних осіб) до суду. Так, Конституцією України в ст. 3 визначено, що: "людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав та свобод людини є головним обов'язком держави" [1]. Відповідно п. 2 ст. 3 Цивільного процесуального кодексу України (ЦПК України) [2], відтворює вказане вище

конституційне положення про право на судовий захист. Зокрема, у випадках, передбачених законом, до суду можуть звертатися державні органи та особи, яким надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб, або державні чи суспільні інтереси. Зауважимо, що згідно з п.3 ст.3 ЦПК України, відмова від права на звернення до суду за захистом є недійсною.

На основі цього актуалізується положення ч. 1 ст. 3 ЦПК України [2], в якому закріплено, що кожна особа має право в установленому порядку звернутися до суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів.

Захист авторських прав у судах України здійснюється за нормами ЦПК України. Судове засідання, у визначених законодавцем випадках, проходить усно й відкрито. Відтак, педагогічні працівники ПТНЗ, які здійснюють судовий захист своїх порушених або оспорюваних авторських прав, не можуть бути позбавлені права на інформацію про час і місце розгляду своєї справи. Зазначимо, що законодавство України закріпило відкритий характер розгляду судових справ, у тому разі, коли у справі не фігурують відомості, котрі можуть складати державну або іншу таємницю. Також закритий судовий розгляд допускається у випадках, коли є клопотання особи, яка бере участь у справі. Таке клопотання має бути аргументоване та підкріплене актуальними для суду обставинами.

Важливим аспектом захисту в цивільному судочинстві авторських прав педагогічних працівників ПТНЗ є знання мови судочинства. Так, цивільне судочинство здійснюється українською мовою. Особи, які беруть участь у справі і не володіють українською мовою, мають право робити заяви, давати пояснення, виступати в суді і заявляти клопотання рідною мовою або мовою, якою вони володіють, або користуватися послугами перекладача.

Стаття 10 ЦПК України визначає, що цивільне судочинство здійснюється на засадах змагальності сторін, які мають рівні права щодо подання доказів, дослідження та доведення перед судом їхньої переконливості [2]. При цьому сторонами в цивільному процесі є позивач і відповідач (ст. 30 ЦПК України [2]), які, відповідно до ст. 31 ЦПК України [2], мають рівні права та обов'язки.

Зауважимо, що коло осіб, які можуть брати участь у справі, визначено відповідно до законодавства України. Учасниками цивільного процесу можуть бути й треті особи, які, відповідно до ст. 34 і 35 ЦПК України [2], заявляють самостійні вимоги щодо предмету спору. Вони можуть приєднатися до справи під час судового розгляду, пред'явивши позов до однієї чи обох сторін. Ці особи мають усі процесуальні права й обов'язки позивача. Вони можуть виступити у справі на стороні позивача або відповідача до ухвалення судом рішення, якщо воно може вплинути на їхні права або обов'язки щодо однієї зі сторін. Ці особи можуть бути залучені до участі у справі за клопотанням сторін, інших осіб, які беруть участь у справі, або з ініціативи суду. Зазначені особи мають процесуальні права і обов'язки, встановлені ст. 27 ЦПК України. Вони мають право знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, знімати копії з документів, долучених до справи, одержувати копії рішень, ухвал, брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні та письмові пояснення судові, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати рішення і ухвали суду, а також користуватися іншими процесуальними правами.

Будь-яка особа, яка бере участь у справі, має право на правову допомогу, що надається юрисконсультами, юристами чи адвокатами або іншими фахівцями в галузі права у порядку, встановленому законом.

Важливим моментом представництва інтересів у цивільному судочинстві є повноваження представників, які мають бути посвідчені такими документами: довіреністю фізичної особи (надається педагогічними працівниками юрисконсульту, юристу чи адвокату. Довіреність повинна бути посвідчена нотаріусом); довіреність на представництво інтересів підприємства (ПТНЗ) повинна бути підписана керівником і скріплена печаткою.

Представник уповноважений на ведення справи в суді, може вчиняти від імені особи, яку він представляє, усі процесуальні дії, що їх має право вчиняти ця особа. Обмеження повноважень представника на вчинення певної процесуальної дії мають бути застережені у виданій йому довіреності. Підстави і порядок припинення представництва за довіреністю визначається ст. 248

(припинення представництва за довіреністю), ст. 249 (скасування довіреності) та ст. 250 (відмова представника від вчинення дій, що були визначені довіреністю) ЦПК України[2].

Звернення до суду відбувається через пред'явлення позову, що являє собою: по-перше, звернену через суд до відповідача матеріально-правову вимогу про поновлення порушеного чи оспорюваного права або інтересу, що охороняється законом та здійснюється в певній, визначеній законом процесуальній формі; по-друге, засіб судового захисту; по-третє, форму звернення заінтересованої особи (педагогічного працівника) до суду з проханням вирішити правовий конфлікт [3].

Цивільна справа в судовому порядку розпочинається поданням позовної заяви педагогічними працівниками до суду першої інстанції, де вона реєструється, і не пізніше наступного дня передається визначеному судді.

Форма і зміст позовної заяви мають відповідати вимогам ст. 119 ЦПК України і містити:

– найменування суду, до якого подається заява (залежить від того, до якої судової системи, ланки він належить);

– ім'я (найменування) позивача і відповідача, а також ім'я представника позивача. Якщо позовна заява подається представником, то вказується його місце проживання або місцезнаходження (у позовній заяві обов'язково вказується повне ім'я (найменування) позивача і відповідача. Зазначення лише ініціалів замість імен не відповідає вимогам закону [2]. Прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи вказується за даними паспорта цієї особи або іншого документа, що замінює його.

Найменування юридичної особи включає в себе інформацію про організаційно-правову форму та назву. Статтею 93 ЦПК України [2] та ст. 1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» [5] встановлено, що місцезнаходженням юридичної особи є адреса органу або особи, які, відповідно до установчих документів юридичної особи чи закону, виступають від її імені. Місцезнаходження юридичної особи визначається засновниками в установчих документах та вказується в реквізитах

реєстраційної картки на проведення державної реєстрації юридичної особи, яка подається реєструючому органу під час державної реєстрації;

– зміст позовних вимог (це певна форма захисту, яку просить позивач від суду (наприклад, встановлення авторства на навчально–методичну продукцію). По суті, цей пункт є відображенням прохальної частини позовної заяви);

– виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги (законодавство не вимагає від позивача правового обґрунтування позову, тобто посилання на норму права, що регулює спірні правовідносини. Однак, позивач у будь-якому разі повинен зазначити те право, захисту якого він вимагає, вважаючи його порушеним, невизнаним чи оспорювальним);

– зазначення доказів, що підтверджують кожен обставину або наявність підстав для звільнення від доказування. Відповідно до ст. 57 ЦПК України, доказами є будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення сторін та інших обставин, що мають значення для вирішення справи. Ці дані встановлюються на підставі пояснень сторін, третіх осіб, їхніх представників, допитаних як свідків, показань свідків, письмових доказів, речових доказів, зокрема, звуко-, відеозаписів, висновків експертів [2].

Підстави звільнення від доказування встановлені ст. 61 ЦПК України [2], згідно з якою потреба в цьому відпадає:

– обставини, визнані сторонами та іншими особами, які беруть участь у справі;

– обставини, визнані судом загальновідомими;

– обставини, встановлені судовим рішенням у цивільній, господарській або адміністративній справі, що набрало законної сили, якщо в цій справі беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини);

– перелік документів, що додаються до заяви.

Такими документами, зокрема, можуть бути письмові докази, а також документи, що підтверджують сплату судового збору та оплату інших витрат суду на розгляд справи. Позовна заява підписується позивачем (педагогічними працівниками ПТНЗ) або його представником із зазначенням дати її подання.

Необхідність даного реквізиту пояснюється тим, що розгляд анонімних позовних заяв не допускається. Зазначення часу подання позовної заяви свідчить про пред'явлення позову в межах строків позовної давності і забезпечує його своєчасний розгляд. Разом з тим, днем подання заяви до суду є не дата, вказана у позовній заяві, а день її реєстрації в канцелярії суду або день відправлення заяви на адресу суду поштою.

Частиною 5 ст. 119 ЦПК України [2] встановлено, що до позовної заяви додаються документи, які підтверджують сплату судового збору та оплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи.

Судовий збір – це грошова сума, що сплачується особою, яка звертається до суду. Розмір судового збору визначається законодавством і залежить від об'єктивних ознак позову: з яких правовідносин він виник і який предмет позову. Умови сплати судового збору однакові і рівні для всіх позивачів, а пільги по його сплаті передбачені законодавством. Документи про сплату судового збору та витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу подаються суду в оригіналі.

Зауважимо, що позов до правопорушника, фізичної особи подається в суд за місцем її проживання, а до юридичних осіб – за їхнім місцезнаходженням, тобто за юридичною адресою.

Питання про відкриття провадження у справі або про відмову у відкритті провадження у справі суддя вирішує не пізніше трьох днів з дня надходження заяви до суду. Після цього суддя постановляє ухвалу, в якій зазначаються: найменування суду, прізвище та ініціали судді, який відкрив провадження у справі; номер справи; ким і до кого пред'явлено позов; зміст позовних вимог; час і місце попереднього судового засідання, якщо суддя вирішив, що його проведення є необхідним, або час і місце судового розгляду справи, якщо суддя вирішив, що проведення попереднього судового засідання у справі не є необхідним; пропозиція відповідачу подати в зазначений строк письмові заперечення проти позову та посилання на докази, якими вони обґрунтовуються. Ухвала про відмову у відкритті провадження у справі повинна бути невідкладно надіслана позивачеві разом із заявою та всіма

доданими до неї документами. Відмова у відкритті провадження у справі перешкоджає повторному зверненню до суду з таким же позовом [2].

Копії ухвали невідкладно надсилаються особам, які беруть участь у справі.

Упродовж одного місяця з дня відкриття провадження у справі повинно бути призначене і проведене попереднє судове засідання. Проведення попереднього судового засідання не пов'язане з розглядом і вирішенням справи по суті, тобто, в ньому не повинні досліджуватися докази, встановлюватися факти, що мають матеріально-правове значення, правове положення суб'єктів спору та інші питання, які відносяться до суті правового конфлікту. Попереднє судове засідання є обов'язковим для кожної цивільної справи, за винятком випадків, встановлених ЦПК України (зокрема, воно не проводиться у справах, що розглядає суд в порядку наказного провадження).

Суд за заявою педагогічних працівників ПТНЗ, які беруть участь у справі, може вжити заходи забезпечення позову. Забезпечення позову допускається на будь-якій стадії розгляду справи, якщо невжиття заходів забезпечення позову може утруднити чи зробити неможливим виконання рішення суду.

Позовна заява, подана після забезпечення доказів або позову, повинна містити додаткові відомості про забезпечення доказів або позову, а саме: ким, щодо кого, коли і які заходи забезпечення були вжиті.

У заяві про забезпечення позову повинно бути зазначено: причини, у зв'язку з якими потрібно забезпечити позов; вид забезпечення позову, який належить застосувати, з обґрунтуванням його необхідності; інші відомості, потрібні для забезпечення позову. За заявою заінтересованої особи суд може забезпечити позов до подання позовної заяви з метою запобігання порушенню права інтелектуальної власності. До заяви про забезпечення позову додаються документи та інші докази, які підтверджують, що саме ця особа є суб'єктом відповідного права інтелектуальної власності і що її права можуть бути порушені у разі невжиття заходів забезпечення позову. До заяви додаються також її копії, відповідно до кількості осіб, щодо яких просять вжити заходи

забезпечення позову, та документ, що підтверджує сплату судового збору за подання заяви про забезпечення позову [2].

Після закінчення підготовки справи до судового розгляду суддя постановляє ухвалу, в якій зазначає, які підготовчі дії ним проведені, і встановлює дату розгляду справи. Суд розглядає справу протягом розумного строку, але не більше двох місяців з дня відкриття провадження у справі. Розумний строк не може бути чітко обмежений, проте для оцінки того, чи був даний термін, у цих обставинах перевищений чи ні, необхідно враховувати відповідні критерії. У межах цивільного права такими критеріями є: складність справи, як фактична, так і правова; поведінка позивача, поведінка органів державної влади, як судових, так й адміністративних. До цих критеріїв можна ще додати важливість справи для зацікавленої особи.

Тягар доказування в цивільних справах лежить на сторонах. Кожна сторона зобов'язана довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень. Докази подаються сторонами та іншими особами, які беруть участь у справі. Доказуванню підлягають обставини, що мають значення для ухвалення рішення у справі і щодо яких у сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, виникає спір. Зауважимо, що доказування не може ґрунтуватися на припущеннях.

Судові рішення викладаються у двох формах: ухвали і рішення, зміст яких визначається відповідно ст. 210 та ст. 215 ЦПК України [2]. Судове рішення виготовляється на спеціальному бланку, підписується суддею (суддями), який його ухвалив, і скріплюється печаткою суду. Копії судового рішення надаються особам, які брали участь у справі. Рішення суду набирає чинності після закінчення строку подання заяви про його апеляційне оскарження. Судові рішення, що набрали законної сили, обов'язкові для всіх органів державної влади і органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, посадових чи службових осіб та громадян, і підлягають виконанню на всій території України. Рішення суду можуть бути оскаржені в апеляційному та касаційному провадженні. Процедура оскарження та розгляду

справ в апеляційній і касаційній інстанціях регулюється Розділом V «Перегляд судових рішень» ЦПК України [6].

Для виконання рішення суду чи судового наказу педагогічним працівникам ПТНЗ потрібно отримати в суді виконавчий лист і звернутися до відповідної державної виконавчої служби впродовж одного року, з наступного дня після набрання рішенням законної сили. Зробити це необхідно особисто або рекомендованим листом з повідомленням. Після такого звернення має бути відкрите виконавче провадження, і відповідачу надається час для добровільного виконання рішення, а після цього – рішення має бути виконаним у примусовому порядку.

Якщо рішення стосується стягнення грошових коштів, то актуальним буде в заяві про відкриття виконавчого провадження просити накладити арешт і заборону на відчуження всього майна боржника, що відповідає розміру боргу. Така дія забезпечить педагогічних працівників ПТНЗ від продажу боржником свого майна.

Важливою частиною захисту інтересів педагогічних працівників ПТНЗ у судовому порядку є наявність знань відносно позовної давності, що являє собою строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого порушеного, оспорюваного права або інтересу. Так, позови пов'язані з порушенням авторського права, можуть бути заявлені протягом трьох років з моменту, коли педагогічний працівник ПТНЗ дізнався або міг дізнатися про порушення його прав.

Висновки. Педагогічні працівники здійснюючи захист своїх порушених прав мають можливість звертатися за захистом до компетентних державних органів під якими у більшості випадків розуміється суд. Зауважимо, що захист порушеного права в судовому процесі допоможе педагогічним працівникам ПТНЗ швидко поновити порушене право та притягнути правопорушника до юридичної (цивільної, адміністративної, кримінальної) відповідальності.

На основі викладеного, правова компетентність педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів в частині цивільного судочинства – це наявність знань, вмінь та навичок з цивільного права. Окрема увага в даному

питанні приділяється цивільному процесуальному праву. Адже саме воно регламентує порядок звернення осіб до судової системи України для захисту своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав у цивільному судочинстві України.

Правова компетентність педагогічних працівників ПТНЗ охоплює весь спектр цивільно-процесуальних дій, розпочинаючи з визначення підсудності справи і подання позовної заяви та закінчуючи отримання рішень суду. Для педагогічного працівника за доцільне буде: користуватися послугами представництва у судовому процесі; здобути знання строків та термінів відкриття провадження у цивільній справі; знання суб'єктів (позивач, відповідач, треті особи), які можуть брати участь у справі; подання заяв про забезпечення позову; представлення доказів суду, знання позовної давності тощо. Все це буде слугувати підґрунтями правової компетентності педагогічних працівників ПТНЗ.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №40-41, 42. – Ст. 492.
3. Кравчук В.М., Угриновська О.І. Науково-практичний коментар до Цивільного процесуального кодексу України. / В.М. Кравчук, О.І. Угриновська. – 2-ге вид., перероб. і доп. станом на 01.09.2012 р
4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №40-41, 42. – Ст. 492.
5. Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 20 квітня 2007 р. № 54 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0447-07>

6. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національно-го законодавства та їх правозастосування. Практичний посібник. – К.: «К.І.С.», 2007.– 448 с.

Реферат
Правовая компетентность педагогических работников профессионально-технических заведений в части гражданского судопроизводства

Радкевич Александр Петрович
*кандидат юридических наук,
старший научный сотрудник
лаборатории дистанционного профессионального обучения
Института ПТО АПН Украины,*

**КЛЮЧЕВЫЕ
СЛОВА:**

педагогические работники пту, авторское право, правовая компетентность, гражданское судопроизводство, доказательства, процессуальные сроки, обеспечение иска, сроки исковой давности.

Реферат

В статье раскрываются вопросы защиты нарушенных авторских прав педагогических работников профессионально-технических учебных заведений путем обращения в суд. Уделено внимание определению гражданского судопроизводства как урегулированного нормами гражданско-процессуального права порядке производства по гражданским делам.

Определено нормативную базу, регулиющую вопросы обращения педагогических работников профессионально-технических учебных заведений в суд. Рассмотрены вопросы языка гражданского судопроизводства. Представлена информация о субъектах гражданского судопроизводства, участвующих в гражданском процессе. Акцентировано внимание на представительстве в судах, в частности раскрыто, что представитель имеет полномочия на ведение дела, может совершать от имени лица, которое он представляет, все процессуальные действия, которые вправе совершать это лицо. Обосновано положение искового заявления, формы и содержание.

Изложена информация о том, что доказательствами являются любые фактические данные, на основании которых суд устанавливает наличие или отсутствие обстоятельств, обосновывающих требования и возражения сторон и других обстоятельств, имеющих значение для разрешения дела.

Сосредоточено внимание на процессуальных сроках в вопросе открытия производства по делу или его отказа. Исследовано содержание судебного решения на открытие производства по делу.

Освещены содержание заявления обеспечения иска по делам гражданского судопроизводства.

Акцентировано внимание на судебных решениях и их формах: постановления и решения. Доказано, что судебное решение изготавливается на специальном бланке, подписывается судьей (судьями), который его принял и скрепляется печатью суда. Копии судебного решения направляются лицам, принимавшим участие в деле. Решение суда вступает в силу по истечении срока подачи заявления о его апелляционное обжалование.

Освещено, что иски, связанные с нарушением авторского права могут быть заявлены в течение трех лет с момента, когда педагогические работники профессионально-технических учебных заведений узнали или могли узнать о нарушении их прав.

Abstract

Legal competence of pedagogical employees of vocational schools in the part of civil proceedings

Radkevich Alexander Petrovich
PhD

Senior Researcher

*Laboratory of distance vocational training
Institute of Pedagogical Sciences of Ukraine PTO*

Abstract

KEYWORDS:

teaching staff PTU,
copyright, legal
competence, civil
procedure, evidence,
procedural time limits,
maintenance of the
claim, the limitation
period.

References

1. Konstytutsiya Ukrainy vid 28 chervnya 1996 roku // Vidomosti Verkhovnoyi Rady. – 1996. – # 30. – St. 141.
2. Tsyvil'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrainy vid 18.03.2004 r. // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. — 2004. — #40-41, 42. — St. 492.
3. Kravchuk V.M., Uhrynovs'ka O.I. Naukovo-praktychnyy komentar do Tsyvil'noho protsesual'noho kodeksu Ukrainy. / V.M. Kravchuk, O.I. Uhrynovs'ka. – 2-he vyd., pererob. i dop. stanom na 01.09.2012 r
4. Tsyvil'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrainy vid 18.03.2004 r. // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. — 2004. — #40-41, 42. — St. 492.
5. Nakaz Derzhavnoho komitetu Ukrainy z pytan' rehulyatornoyi polityky ta pidpryyemnytstva vid 20 kvitnya 2007 r. # 54 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0447-07>
6. Zakhyst prav intelektual'noyi vlasnosti: normy mizhnarodnoho i natsional'no- ho zakonodavstva ta yikh pravozastosuvannya. Praktychnyy posibnyk. – K.: «K.I.S.», 2007.– 448 s.